

Huisartsen in the lead bij zorg voor kwetsbare ouderen?

Loreen Merx

Het aantal thuiswonende ouderen in een kwetsbare positie neemt toe. Hun zorgvragen zijn vaak complex en vragen om samenwerking tussen zorgverleners uit verschillende disciplines. Het organiseren en coördineren van deze samenwerking vereisen adequaat leiderschap. Wat voor leiderschap is daarvoor nodig en welke rol speelt de huisarts hierin? Momenteel wordt dit onderzocht.

Van de thuiswonende ouderen bevindt zich 17% in een kwetsbare positie. Ze hebben fysieke, cognitieve, sociale en/of psychische problemen, waardoor ze niet in staat zijn om zelf de regie over hun leven te voeren. Hun zorguitgaven zijn bijna 5 keer hoger dan die van niet-kwetsbare leeftijdgenoten.^{1,2} De omvang en complexiteit van de eerstelijnsouderenzorg nemen dus sterk toe en dat vraagt om adequate interprofessionele samenwerking. Daarvoor is goed leiderschap nodig.^{3,4} Het is nog niet duidelijk hoe leiderschap in deze eerstelijnszorg voor kwetsbare ouderen moet worden ingevuld.^{5,6} In de literatuur wordt gesuggereerd dat artsen het meest geschikt zijn om in deze setting de leidersrol op zich te nemen. Ook in de praktijk wordt deze rol vaak aan de huisarts toegeschreven, hoewel ter discussie staat of andere zorgprofessionals, zoals (wijk)verpleegkundigen, niet ook over deze leiderschapskwaliteiten beschikken.^{5,7}

Het doel van ons onderzoek is helderheid creëren over wat leiderschap binnen interprofessionele eerstelijnsouderenzorg precies inhoudt en hoe je huisartsen hierin kunt trainen. We zullen een participatief actieonderzoek uitvoeren, wat betekent dat er een nauwe samenwerking is tussen de onderzoeksgroep en eerstelijnsstakeholders. Hierdoor heeft de opgebouwde kennis over leiderschap direct betrekking op de praktijk en kan deze meteen worden toegepast en getoetst. Het onderzoek start met semigestructureerde interviews.

We benaderen 10 landelijke experts die 'leiderschap' als wetenschappelijk expertiseveld hebben én ervaring hebben in leiderschap binnen de gezondheidszorg. We vragen hen naar de meest passende leiderschapstheorieën in de context van de eerstelijnsouderenzorg. In vervolgonderzoeken gaan we met huisartsen, andere interprofessionele teamspelers (zoals casemanagers, praktijkondersteuners, wijkverpleegkundigen en fysiotherapeuten) en patiënten (vertegenwoordigers) de benodigde leiderschapsrol en de ideale invulling hiervan concreet maken.

Onze bevindingen zullen we vervolgens zo praktisch mogelijk vertalen naar een handleiding voor huisartsgeneeskundig leiderschap in de interprofessionele ouderenzorg. De eerste resultaten verwachten wij eind 2022.

De titel van het promotietraject is 'Primus inter pares. Foste-

Van de thuiswonende ouderen bevindt zich 17% in een kwetsbare positie, waardoor ze niet in staat zijn om zelf de regie over hun leven te voeren.

Foto: Unsplash

ring team leadership of general practitioners in the interprofessional care for frail elderly people.' ■

LITERATUUR

1. Vektis. Factsheet kwetsbare ouderen. Zeist: Vektis, 2020.
2. NHG. Visie Huisartsenzorg voor ouderen. Samen werken aan persoonsgerichte zorg. Utrecht: NHG, 2017.
3. Wranik WD, Price S, Haydt SM, Edwards J, Hatfield K, Weir J, et al. Implications of interprofessional primary care team characteristics for health services and patient health outcomes: a systematic review with narrative synthesis. *Health Policy* 2019;123:550-63.
4. Van Dongen JJJ, Lenzen SA, Van Bokhoven MA, Daniëls R, Van der Weijden T, Beurskens A. Interprofessional collaboration regarding patients' care plans in primary care: a focus group study into influential factors. *BMC Fam Pract* 2016;17:58.
5. Nieuwboer MS, Van der Sande R, Van der Marck MA, Olde Rikkert MGM, Perry M. Clinical leadership and integrated primary care: a systematic literature review. *Eur J Gen Pract* 2019;25:7-18.
6. Herzog A, Gaertner B, Scheidt-Nave C, Holzhausen M. 'We can do only what we have the means for' general practitioners' views of primary care for older people with complex health problems. *BMC Fam Pract* 2015;16:35.
7. Grol SM, Molleman GRM, Kuijpers A, Van der Sande R, Franssen GAJ, Assendelft WJJ, et al. The role of the general practitioner in multidisciplinary teams: a qualitative study in elderly care. *BMC Fam Pract* 2018;19:40.

Merx LMH. Huisartsen in the lead bij zorg voor kwetsbare ouderen? Huisarts Wet 2022;65:DOI:10.1007/s12445-022-1513-z. Maastricht University, vakgroep Huisartsgeneeskunde, Maastricht: L.M.H. Merx, aioto, l.merx@maastrichtuniversity.nl. Mogelijke belangenverstrengeling: niets aangegeven.

Dit is een bijdrage in de rubriek Lopend onderzoek, relevant voor de eerste lijn, geschreven door een promovendus.